

ANALYSE CULTUUR ALS BINDMIDDEL

Hoe kan een gemeenschappelijke identiteit bij de burgers van de 27 lidstaten gestimuleerd worden? De invoering van een Europees Erfgoedlabel kan helpen, meent de Europese Unie.

EUROPA-GEVOEL MOET

VAN ONZE REDACTRICE

EVITA NEEFS

BRUSSEL | Een site die als Europese Erfgoed wordt bestempeld, trekt toeristen aan en is dus goed voor de economie. Maar met de invoering van het nieuwe erfgoedlabel gaat het de Europese Commissie niet zozeer om de centen. Het label moet bij de Europese burgers 'het gevoel vergroten dat ze deel hebben aan een gemeenschappelijke Europese identiteit en behoren tot een gemeenschappelijke culturele ruimte'. Met andere woorden: cultuur wordt ingezet als integratie-instrument.

Binnen de Europese Unie ligt het antwoord op de vraag wat ons verenigt niet gemakkelijk. De Unie kan, als constructie zonder gelijke, ook geen gebruik maken van de middelen die een natiesstaat of een regio ter beschikking staan om eenheid en legitimiteit te smeden.

De EU kan zich zelfs niet spiegelen aan de Verenigde Staten. De VS hebben zeer bewust cultuur, taal en geschiedenis ingezet ter bevordering van hun territoriale eenmaking. Die instrumenten hielpen ook om van opeenvolgende golven migranten Amerikanen te maken.

Maar voor Europa is, bijvoorbeeld, een eenheidstaal niet aanvaardbaar. De EU heeft 23 officiële talen en dat aantal kan alleen uitbreiden, niet verminderen. Zonder respect voor de taal van zijn onderdanen verliest de Unie in de ogen van de burgers haar bestaansrecht.

Europa wil ook geen smeltkroes zijn; het koestert zijn verscheidenheid als schat. Daarom spreekt de Europese Commissie ook over onze 'gedeelde, weze het verscheiden culturele erfenis'.

Trouwens, ook in de VS kwam het gebruik van cultuur, taal en geschiedenis als lijm voor de sa-

GRIEKENLAND: de Akropolis van Athene. © pn

menleving vanaf de jaren zestig van de vorige eeuw onder vuur te liggen. Hele bevolkingsgroepen herkenden zich niet in het historische verhaal dat de integratie moest schragen. Het steunde niet op feiten; het was een mythe.

Eén zo'n mythe — een erg invloedrijke — was deze van de zelfredzame cowboy aan de Westelijke Frontier. Voor Hollywood, dat een cruciale rol bij de eenmaking speelde, was John Wayne de archetypische cowboy. De duizenden zwarte cowboys bleven on-

zichtbaar. En dat is maar één voorbeeld. De VS zijn trouwens nog lang niet klaar met hun 'demythologisering', waartegen trouwens groot verzet rijst.

Ook de positie die het Engels oververde sinds de Eerste Wereldoorlog staat onder druk. Eén voorbeeld: in Koreatown, een wijk van Los Angeles met 340.000 inwoners, zijn de voertalen Spaans en Koreaans. Engels is er nauwelijks van nut.

Ook in Europa werd de cultuurpolitieke piste uitprobeer-

maar zonder veel succes. In de film- en televisiesector leidde het bijvoorbeeld niet tot het ontstaan van één Europese stijl, maar naar de dominantie van Amerikaanse producten op onze markten. Het resultaat van deze en andere mislukkingen was dat Europa teruggreep naar het benadrukken van 'eenheid in verscheidenheid'.

In Washington, DC, schuiven vrijwel elke dag lange rijen aan voor het museum waar de eerste Amerikaanse vlag tentoongesteld wordt, en voor de National Archi-

ves waar de stichtingsdocumenten zijn uitgesteld. De EU daarentegen heeft (nog) geen museum. En zijn vlag en volkslied mochten niet eens in de grondwet, die ook al niet zo mocht heten.

Net zoals de Verenigde Staten bewandelt Europa overigens ook andere wegen naar een grotere legitimiteit, zoals de verspreiding van gedeelde waarden, de stimulering van actief burgerschap en vooral zijn bijdragen aan de levenskwaliteit van de inwoners van de lidstaten.

'Geen klimaatakkoord voor 2011'

China en India ondertekenen het akkoord van Kopenhagen en tonen zo hun goede wil om de uitstoot van CO₂ te verminderen.

BRUSSEL | Bestaat de kans dat er ooit nog een bindend akkoord getekend wordt dat de uitstoot van broeikasgassen drastisch vermindert? Dat is de vraag die in klimaatkringen steeds vaker wordt gesteld na het mislukken van de VN-klimaattop in Kopenhagen eind vorig jaar. Gisteren stelde Connie Hedegaard, Europees Commissaris voor Klimaat, dat een globaal akkoord waarschijnlijk niet mogelijk is voor 2011.

Eind dit jaar komen alle partijen opnieuw samen in Mexico, maar we mogen niet verwachten dat daar een akkoord uit de bus komt, aldus Hedegaard: 'De meningsverschillen zijn nog te groot.' Hedegaard onderstreepte nogmaals

dat het mislukken van Kopenhagen niet de schuld van de Europese Unie was. 'We hebben verregaande toezeggingen gedaan.'

De klimaattop in Kopenhagen leverde enkel 'een akkoord van Kopenhagen' op. Daarin staat dat de temperatuur op aarde niet meer dan 2 graden mag stijgen. Hoe dat moet gebeuren, wordt niet gezegd. Landen die tekenen tonen enkel hun goede wil, ze kunnen niet verplicht worden hun uitstoot van broeikasgassen te verminderen. Gisteren meldden China en India, twee van 's werelds grootste vervuilers, dat ze het akkoord hebben ondertekend.

De Bond Beter Leefmilieu maakte dan weer de resultaten bekend van een studie van de Britse orga-

nisatie Sandbag. Daaruit blijkt het Europese emissiehandelsstelsel, dat in het leven geroepen werd om de CO₂-uitstoot van de Europese grootindustrie te verlagen, tekortschiet. In plaats van te zorgen voor effectieve reducties zorgt het voor monsterwinsten bij de bedrijven. De voorbije jaren deelde de overheid immers de emissierechten gratis uit. Door de economische crisis is het overschot aan verdeelde gratis emissierechten sterk toegenomen. Tien grote Europese bedrijven konden dankzij een overschot aan emissierechten in 2008 500 miljoen euro winst opstrijken. ArcelorMittal is koploper bij de winstmakers. Dit bedrijf zou in de periode 2008 tot 2012 kunnen rekenen op een overschot van 100 miljoen ton emissierechten, goed voor 1,4 miljard euro. (domi)

MOORDCOMLOT TEGEN MOHAMMED-TEKENAAR

De Ierse politie heeft zeven personen gearresteerd die verdacht worden van een complot om de Zweedse kunstenaar Lars Vilks te vermoorden. Vilks wekte hun woede door de profeet Mohammed af te beelden als een hond.

Al-Qaeda zette een premie van honderdduizend dollar op het hoofd van Vilks, nadat een krant zijn tekening in 2007 afdruckte. Er was zelfs een bonus voorzien van 50 procent als hij 'geslacht zou worden als een lam'. Daarmee werd bedoeld dat zijn keel oversneden moest worden. Ook de hoofdredacteur van *Nerikes Allehande*, de krant die de tekening publiceerde, kreeg een premie op zijn hoofd.

De vier mannen en drie vrouwen werden in het zuiden van Ierland opgepakt. Enkel een nationaliteit hebben, anderen zouden in Marokko en Jemen geboren zijn.

Vilks liet in januari weten twee doodsb bedreigingen te hebben ontvangen. Een Zweedse Somaliër zou hem hebben herinnerd aan wat er met de Deense cartoonist Kurt Westergaard was gebeurd. Die werd begin januari aangevallen door een Somaliër die met een bijl bij hem inbrak. Ook Westergaard wekte woede bij moslims door zijn Mohammed-cartoons.

GROEIEN

BELGIË: de ruïnes van Ename. © pn

LETLAND: de hoofdstad Riga. © hh

FRANKRIJK: de abdij van Cluny. © pn

POLEN: de scheepswerven van Gdansk. © rtr

Europees Erfgoed Label

De Europese Unie wil gebouwen en plaatsen met een grote symbolische waarde markeren als Europees erfgoed. Zo'n label bestaat al sinds 2007 in 18 landen, maar nu wordt het omgevormd tot een label voor de hele EU. Commissaris voor Cultuur Androulla Vassiliou maakte gisteren de criteria bekend waar-

aan de sites moeten voldoen om een plaat op de gevel te krijgen. Ze moeten onder meer een grote symbolische waarde hebben voor de Europese geschiedenis. Jaarlijks mag elke lidstaat twee sites voorstellen, waarna een onafhankelijke commissie van Europese experts er één kiest. De sites die reeds een label kregen

mogen die houden, maar zullen net als de nieuwe om de zes jaar worden geëvalueerd om na te gaan of ze wel aan de eisen voldoen. Voor België zijn dat de burcht van Ename, het prinsbischooppelijke paleis van Luik, de archeologische site van de Coudeberg in Brussel en het ceramiemuseum in Raeren.

Noord-Ieren krijgen zeggenschap over politie

Het Noord-Iers parlement keurde gisteren een 'historisch' akkoord goed.

BELFAST (AP, AFP) | Het Noord-Ierse parlement heeft met grote meerderheid gestemd voor het oprichten van een nieuw ministerie van Justitie. Het ministerie neemt de controle over de politie en rechtbanken in Noord-Ierland volgende maand over van Londen. De overdracht van politie- en gerechtelijke bevoegdheden van Londen naar Belfast is de laatste etappe van het Noord-Ierse vredesproces, dat in 1998 met de Goede-Vrijdagakkoorden van start ging. Het waren de protestantse DUP (Democratic Unionist Party) en het katholieke Sinn Féin die begin februari een akkoord bereikten over de overdracht van die twee cruciale bevoegdheden.

Aan de stemming ging nog hoog diplomatiek lobbywerk vooraf. De protestantse minderheidspartij UUP (Ulster Unionist Party), die voorstander blijft van een semi-autonome status van de Britse provincie, had immers op voorhand aangekondigd tegen te zullen stemmen. Daarom belde de voormalige Amerikaanse president George W. Bush — de Amerikanen speelden een belangrijke rol bij de totstandkoming van de Goede-Vrijdagakkoorden — afgelopen week met de Britse Conservatieve leider David Cameron om er bij hem op aan te dringen zijn invloed aan te wenden bij de (UUP). Zonder succes: de UUP stemde uiteindelijk toch tegen. Het enige gevaar van de tegen-

stem van de UUP is dat er onrust in de gelederen van de DUP kan ontstaan. Veel behoudende protestanten staan nog altijd gereserveerd tegenover de overdracht van de controle over de politie. Ze zijn huiverig om de katholieken hierover medezeggenschap te bieden.

De controle over de politie is al jaren een van de gevoeligste onderwerpen in Noord-Ierland. Vooral van katholieke zijde wordt de politie vanouds gezien als een tegenstander. Het is geen toeval dat de overdracht van de verantwoordelijkheid over de politie pas als laatste stap in het lange vredesproces kan gezet worden. De Britse premier, Gordon Brown, loofde de wijsheid van de partijen die het akkoord goedkeurden. De bevoegdheidsoverdracht is gepland voor 12 april.

Extern onderzoek naar misbruik Nederlandse kerk

De aanhoudende onthullingen over misbruik noopen de katholieke kerk tot actie. Kardinaal Walter Kasper pleit voor een harde aanpak.

BRUSSEL | Duitsland, Nederland, Oostenrijk, Ierland: het regent de voorbije weken verhalen over kindermisbruik door katholieke priesters en paters. De meeste onthullingen gaan over misbruik in de jaren zestig en zeventig en ze geven een beeld van seksueel machtsmisbruik door priesters in een tijd dat die ze zich nog onaantastbaar waanden. Omdat de imagoschade bijzonder groot wordt, zeggen de meeste kerkleiders nu dat ze er alles aan zullen doen om de gevallen ten gronde te onderzoeken.

De katholieke kerk in Nederland maakte gisteren bekend dat ze een onafhankelijk onderzoek instelt. Oud-Kamervoorzitter Wim Deetman (CDA) zal de onderzoekscommissie begeleiden.

'We zijn diep geraakt door de aangrijpende verhalen over seksueel misbruik', zei de Groningse bisschop Gerard de Korte. 'Het is een donkere bladzijde in de geschiedenis van de katholieke kerk.'

Volgens De Korte groeit het aantal meldingen van seksueel misbruik bij de katholieke hulpinstelling Hulp & Recht nog steeds. Het aantal meldingen staat nu op ongeveer 350.

Ook in het Vaticaan lijkt de ernst van de zaak door te dringen. Kardinaal Walter Kasper, voorzitter van de Pauselijke Raad voor de Eenheid van de Christenen, pleitte in een interview met de Italiaanse krant *La Repubblica* voor een harde aanpak van het misbruik.

'Het is genoeg! We moeten grote schoonmaak houden', zei Kasper. Hij bestempelde het seksueel misbruik van minderjarigen door priesters als 'misdadig, beschamend en onaanvaardbaar' en brak een lans voor nultolerantie. Voorts pleitte Kasper voor een grondige reflectie. 'Ik neem aan dat een dergelijke aanstootgevende problematiek die niet alleen in Ierland maar ook in Nederland, Duitsland en de VS is opgedoken, een bredere analyse verdient, niet in één land, maar in de hele kerk.'

Toch lijkt het Vaticaan tegenstrijdige signalen uit te zenden. Federico Lombardi, de woordvoerder van het Vaticaan, zei dat elk geval van misbruik in de kerk 'extra te betreuren is' gezien haar morele verantwoordelijkheid, maar hij voegde er meteen aan toe dat focussen op de kerk alleen het probleem niet in zijn juiste context plaatst. Het probleem van kindermisbruik is immers ruimer. 'Maar,' voegde hij eraan toe, 'we zullen al het mogelijke doen om positieve resultaten te behalen: onze doelstellingen zijn een betere bescherming van het kind en de zuivering van de kerk.'

De Duitse minister van Justitie, Sabine Leutheusser-Schnarrenberger, vindt dan weer dat het Vaticaan het onderzoek naar misbruik tegenwerkt. Ze verwijst naar een directie van het Vaticaan uit 2001, waarin staat dat alle meldingen van misbruik, hoe ernstig ook, eerst intern moeten

Vaticaan blijft tegenstrijdige signalen uitzenden

worden onderzocht en mogelijk opgelost. De kerk heeft ook jarenlang in vele scholen een 'muur van stilte' opgetrokken die misbruik en geweld mogelijk maakte, zei ze aan het radiostation *Deutschlandfunk*.

Ook de broer van paus Benedictus, Georg Ratzinger, is door de schandalen in opspraak gekomen. Ratzinger was koorleider van enkele scholen in Regensburg waar gevallen van misbruik bekend raakten. 'Maar daarvan wist ik niets', zei hij aan de *Pasauer Neue Presse*. Hij gaf wel toe dat hij kinderen in het gezicht had geslagen toen hij koorleider was. (domi)

Blz. 24 > opinie: Hans Küng over misbruik in de kerk.

NEDERLAND

Stemmen Rotterdam worden herteld

Alle stemmen die woensdag tijdens de gemeenteraadsverkiezingen in Rotterdam zijn uitgebracht, worden herteld. Dat heeft de Commissie Onderzoek Geelofsbriefjes besloten, nadat burgemeester Aboutaleb daar eerder op de dag om vroeg.

Na onregelmatigheden werden de stemmen al in een aantal bureaus herteld. Daarna maakte Aboutaleb bekend dat de PvdA zo'n 600 stemmen meer had behaald dan Leefbaar Rotterdam, en dat de onregelmatigheden niet van invloed waren op de uitslag. Maar het aantal klachten bleef toenemen. Stemmen werden in sommige districten dubbel geteld, één stembus bleek leeg en 2.500 mensen ontvingen meerdere stembiljetten. (belga)

INDIA

Derde zetels in parlement voor vrouwen

Het Indiase Hogerhuis heeft gisteren ingestemd met een wetsvoorstel dat voortaan een derde van de zetels in het parlement beschikbaar moet stellen aan vrouwelijke parlementsleden. Socialistische parlementsleden boycotten de stemming. Sinds het wetsvoorstel ruim tien jaar geleden voor het eerst aan het parlement werd voorgelegd is er sterke kritiek op geweest. Partijen vreesden dat zij zetels zouden verliezen omdat zij vooral mannelijke leden hadden.

De socialistische kritiek op het voorstel gaat verder. Zij willen dat ook zetels worden gereserveerd voor etnische minderheden en leden van de lagere kasten. Het Lagerhuis moet het voorstel nog goedkeuren. (ap)